

DE KAPEL VAN EIKENBURG

1. Een Mariakapel
2. Stilstaan bij...
3. Geschiedenis van Eikenburg
4. Bouwgeschiedenis van de kapel
5. Eikenburg nu

1. Een Mariakapel

U betreedt een kapel die toegewijd is aan Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand, dus een Mariakapel. Een kapel heeft een religieuze functie. Het is geen museum maar toch is er wonderlijk veel te zien. U kunt het beste na binnenkomst de kerk globaal in u opnemen. Het is een kruiskerk met aan weerszijden van het priesterkoor de koren van de broeders (die er ooit heel veel waren). Veel baksteen, met veel kunde en kunst gemetseld, veel (gebrandschilderde) ramen, lichte achtergronden op de muren, strakke en degelijke banken op een lichtere vloer. Omdat de kapel gemakkelijk te belopen is, hoeven we niet te werken met een plattegrond met nummertjes. De beste volgorde van aandacht is: 1. het priesterkoor, 2. zijbeuken en zij-altaren, en 3. het schip met het zangkoor. U zult ongetwijfeld de neiging hebben om nu en dan een bepaalde afbeelding nog eens te bekijken. Een inspirerende kapel.

2. Stilstaan bij...

We kunnen kijken zonder iets te zien. Wie bewust kijkt, ziet iets en neemt waar. Wie daarbij mee denkt, ziet nog meer: inzicht en overzicht. Op basis van verworven inzicht en overzicht zien we veel meer. Zo ontstaat een zienswijze, een visie. Uw actieve bezoek draagt daar aan bij. Tijdens uw rondgang komt u de icoon tegen die op het feest van Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand betrekking heeft: twee engelen kijken toe, Jezus kijkt weg en vraagt zich af wat er gaat gebeuren, en in de blik van Maria ziet u dat ze dat al weet. Zo zal het wel zijn: *kijken, je afvragen en weet krijgen van.*

ALTAAR

Het geestelijke middelpunt van een kerk of kapel is het altaar. Aan de voorkant van het hoofdaltaar is een fontein afgebeeld met vijf stralen die in een kom uitkomen en dan zeven stralen in een bekken dat overstroomt en waaruit twee herten komen drinken. Symboliek: water = genade, vijf stralen = vijf wonden van Christus, zeven = de zeven sacramenten en hert = ziel van de mens. Op de achtergrond de regenboog.

Het altaarblad

Daar vindt het offer plaats. In het altaarblad is een holte aangebracht (de altaarsteen) waar de kelk in staat. In het altaar bevinden zich relieken van Sint Eustachius (ofwel Sint Placidus) en Sint Maximilianus.

Kruisgroep

Bovenop het altaar ziet u een kunstzinnig kruis. Let op houding van de gekruisigde Christus en die van Maria en Johannes. Te verwachten is een houding van zware beproeving en diepe droefheid. Komt die verwachting uit of ziet u iets anders? Misschien kunnen we zeggen dat

deze beelden uitstralen dat het offer begrepen en aanvaard wordt. Offervaardigheid is geen nederlaag maar een overwinning.

Afbeelding van de boom

Onder de kruisgroep staat een boom afgebeeld, de boom van kennis van goed en kwaad. Een weelderige boom compleet met kronkelende slang. Waarom weelderig? Omdat er over goed en kwaad heel wat te zeggen valt? De slang herinnert ons aan de zonde: de oorzaak van de offerdood. Het offer overwint het kwade.

Het tabernakel

Onder de kruisgroep en de boom van kennis van goed en kwaad is het tabernakel ingebouwd. Op de tabernakeldeur staan twee engelen als poortwachter afgebeeld. In het tabernakel is Jezus aanwezig onder de gedaante van brood.

Tafereel van het vagevuur

Links van het tabernakel (de evangeliekant), in een driehoek (achter de kandelaars) een uitbeelding van het vagevuur. Daar ziet u foltering van zondaars maar redding is nog mogelijk. Naast de altaartafel aan deze kant ziet u een personificatie: een persoon (met kelk) symboliseert de kerk van Christus. De gekroonde persoon, het kruisvaan en de kelk geven de strekking aan: de verlossing zegeviert.

Tafereel van de Broeders van Liefde

Rechts van het tabernakel (de epistelkant), in een driehoek wordt het ideaal van de Broeders van Liefde afgebeeld: Liefdewerken die met Gods zegen kunnen slagen. Aan deze kant naast de altaartafel ook een personificatie: een persoon met een boek (= stenen tafel) staat hier voor de Joodse godsdienst (de synagoge). De gebogen houding, de blinddoek, de gebroken staf beelden uit dat de verlosser niet gezien is.

Engelen

Het altaar wordt op de linker- en rechterhoek afgerond met engelen die gericht zijn op het tafereel van het vagevuur en het tafereel van de Broeders van Liefde. In beide gevallen wordt bescherming tot uitdrukking gebracht .

RAMEN

De eerste zes ramen

Meteen als u binnenkomt, ziet u links en rechts telkens drie ramen. Ze zijn afkomstig uit de kapel van de Broeders van Liefde uit Tilburg. Na sluiting van hun kapel zijn de zes ramen verplaatst naar de kapel van Eikenburg.

Ramen van de zon en de maan

Op de volgende twee ramen ziet u het kruis voor de opkomende zon en links het kruis voor de maansikkel en twee sterrenbeelden (de grote beer en de kroon).

Het Kerstraam

Links in de zijkapel ziet u het Kerstraam. Uitgebeeld wordt het geheim van Christus' geboorte. In het bovengedeelte van de voorstelling troont God de Vader met scepter en wereldbol en daaronder is de H. Geest in de gedaante van een duif afgebeeld, beide tafereelen omringd door vier engelen.

In het middengedeelte ziet u de Zoon in een kribbe afgebeeld met naast hem een in zichzelf gekeerde moeder Maria en een peinzende vader Jozef en daaronder een voorstelling van de blijde boodschap: de engel Gabriël (met een lelietak in de hand) gaat op Maria toe. Rechts een engel die de andere kant uitkijkt: met vlamvend zwaard wordt de ingang van het paradijs bewaakt. Bij Gabriël laurieren en bij de andere engel distels. De houdingen van de figuren zijn veelzeggend.

Onderaan is de duivel afgebeeld als een helse draak met de appel van het kwaad in de muil en de vlerken gespreid. Tenslotte de woorden 'O felix culpa', dat wil zeggen: gelukkige schuld. Gelukkig? De zondeval is een schuld van Adam en Eva en door deze schuld is de erfzonde ontstaan en deze erfzonde heeft de verlossing tot gevolg gehad. Wel een verlossing die door lijden en dood tot stand kon komen.

Links van het Kerstraam

Hierop staat Johannes de Doper, de eerste heilige uit het Nieuwe testament, en de profeet Isaias, een profeet uit het Oude Testament. Een engel riep Isaias tot de taak van profeet. Geen andere profeet heeft zoveel aspecten van de Messias voorspeld als Isaias, zoals bijvoorbeeld het mysterie dat Christus' moeder een maagd zou zijn.

Rechts van het Kerstraam het raam boven het H. Hartaltaar

Bij gelegenheid van de opoffering van Jezus in de tempel voorspelt de profeet Simeon het lijden van Jezus en de betekenis daarvan. Het hart van Maria wordt met een zwaard doorboord. De H. Johannes Eudes (1601-1680) staat met een boek en een schrijffpen afgebeeld: deze heilige speelde een belangrijke rol in de instelling van een feestdag van het H. Hart. Hij werd in 1909 zalig verklaard en in 1925, ten tijde van de bouw van de kapel, heilig. Dit raam hoort eigenlijk boven het Maria-altaar.

Het Paasraam

Het andere grote raam (in de andere zijkapel) geeft afbeeldingen die in het teken van Pasen staan. In het benedengedeelte zien we de opstanding uit het graf, als overwinning uitgebeeld. Christus is onzichtbaar uit het graf opgestaan, maar in onze verbeelding zien we het gebeuren. De lans en de doornenkroon blijven achter. De wachters bij het graf vluchten, vallen en laten hun verblinding zien. Naast de verrijzende Christus links de drie vrouwen bij het graf die daar van de verrijzenis horen, en rechts Christus aan tafel met twee leerlingen van Emmaus aan wie hij zich bekend maakt.

In het bovengedeelte zien we eerst de nederdaling of aanwezigheid van de H. Geest met de apostelen rond Maria en boven hun hoofden de vurige tongen, die de 'geestdriftige' taalvaardigheid symboliseren (tongen = talen). Moed en motivatie worden in hen vaardig. De verkondiging kan nu beginnen, niet ondanks de dood van Christus maar juist dankzij dit offer. En bovenaan komen we bij het Lam Gods dat door twee engelen (met wierookvaten) aanbeden wordt. Het lam staat op een boek dat met zeven zegels gesloten is (het boek van Gods geheimenissen) en uit zijn zijde stroomt bloed in de kelk.

Op deze wijze is de tekst onderaan in het raam prachtig tot uitbeelding gebracht: Perenne mentibus paschale, Jesu, gaudium = O, Jezus moogt Gij de eeuwige Paasvreugde zijn voor onze zielen.

Rechts van het Paasraam

Hier zijn Sint Paulus en de profeet Ezechiël afgebeeld. Ezechiël werd met vele volksgenoten in de Babylonische ballingschap gevoerd, ongeveer 700 jaren voor Christus. In die situatie voorspelde hij het toekomstige rijk van de Messias. Paulus werkt deze gedachte verder uit in

zijn brieven. Door het doopsel worden mensen verenigd met Christus en door de H. Geest ontvangen ze het bovennatuurlijke leven.

Links van het Paasraam, het raam boven het Maria-altaar

Dit raam past beter boven het H. Hartaltaar. De soldaat Longinus stoot zijn speer door Jezus' hart. Onder het kruis staan Maria en Johannes. Op de benedenhelft staat de H. Maria Margaretha Alacoque afgebeeld die aan het begin staat van de devotie tot het H. Hart, een devotie die ook door de H. Johannes Eudes sterk bevorderd werd.

Vier kleine ramen in het kruisgedeelte

Achtereenvolgens met de rug naar het altaar worden op deze ramen de vier hoofddeugden afgebeeld:

- linksachter de voorzichtigheid (zie de handspiegel),
- linksachter de rechtvaardigheid (zie het zwaard en de weegschaal),
- rechtsachter de sterkte (zie de stevige kolom) en
- rechtsachter de matigheid (zie de gedekte tafel en de waterkan).

Deugden liggen in het midden, zegt een oude volkswijsheid, mensen moeten er niet teveel en ook niet te weinig van hebben. Matigheid of gematigdheid houdt het zoeken en vinden van de goede maat in.

Twee kleine ramen in het kruisgedeelte in het midden van de kerk

Links van het altaar een raampje met erop afgebeeld symbolen van het sacrament van het doopsel en rechts een raampje met symbolen van de H. Eucharistie.

De ramen in de broederskoren (naast het priesterkoor)

Deze 10 ramen hebben te maken met de rozenkrans. De rozenkrans telt 15 tientjes (=men noemt een bepaald mysterie en bidt dan na een Onze Vader 10 weesgegroeten, afgerond met een 'Eer aan de Vader, de Zoon en de H. Geest'). Er zijn drie series van geheimen: de blijde, droevige en de glorievolle. In het rechterkoor (als u voor het altaar staat) zijn de blijde uitgebeeld en in het linkerkoor de glorievolle. De droevige geheimen ontbreken, waarschijnlijk omdat die ook in de Kruisweg terugkeren. Het rozenhoedje telt 5 tientjes.

Glorievolle geheimen	Blijde geheimen
1. Jezus herrijst uit de doden en staat op uit het graf	1. De engel Gabriël brengt de blijde boodschap aan Maria
2. Jezus stijgt op ten hemel op de 40 ^e dag na Zijn verrijzenis	2. Maria bezoekt haar nicht Elisabeth
3. De H. Geest daalt neer over de apostelen	3. Jezus wordt geboren in een stal
4. Maria wordt in de hemel opgenomen	4. Jezus wordt in de tempel aan God opgedragen
5. Maria wordt in de hemel gekroond	5. Jezus, die verloren was, wordt in de tempel teruggevonden

Door hun eenvoud dwingen deze ramen tot reflectie. Bijvoorbeeld het derde blijde geheim: *opvallend is de heldere oogopslag van Jezus, Maria en Jozef. Hoe dit tafereel te begrijpen? Maria heeft iets van een trotse moeder die wel weet wat er aan de hand is. Jozef maakt de indruk nog bezig te zijn met het geheim. De houding en vooral de handen van Maria en Jozef kunnen op diverse manieren begrepen worden.*

De ramen links en rechts boven in het priesterkoor

Op het linkerraam ziet u lof zingende engelen en op het rechter engelen die muziek maken.

KRUISWEG

Deze kruisweg is klassiek neogotisch en is in vele kerken te zien. Men kan natuurlijk van mening verschillen over de kunstzinnige kwaliteit, maar duidelijk is wel dat deze afbeeldingen sinds een aantal jaren weer meer gewaardeerd worden. De veertien staties zijn gebaseerd op het evangelie en soms op legenden vanuit de volksdevotie (Jezus valt drie maal en Veronica droogt zijn gelaat af).

BEELDEN

Net als bij de Kruisweg hebben de beelden voornamelijk een stichtende betekenis: de herinnering levend houden aan belangrijke menselijke kwaliteiten en de aandacht daarop richten.

Heilig Hart

Uit een goed hart komt het goede in het leven

O.L. Vrouw van Lourdes

Ik ben de onbevleete ontvangenis (vrij van erfzonde)

H. Vincentius á Paulo (1581-1660), patroon van de congregatie van de Broeders van Liefde
Stichter van de Lazaristen (Cascogne in Frankrijk): duidelijke verkondiging van het evangelie

H. Gerardus Majella (1726-1755)

Redemptorist: verering in Wittem (L): nederig op heldhaftige wijze

H. Johannes Berchmans (1599- 1621), patroon van de jeugd

Jezuïet (Diest), hij studeerde in Rome: edelmoedigheid en naastenliefde

H. Aloysius van Gonzaga (1568-1591), patroon van de jeugd

Jezuïet, zoon van de graaf van Castiglione (Italië): overgave aan Gods wil

H. Antonius van Padua (1195-1231)

Minderbroeder (Franciscaan), kende Franciscus van Assisië: het volk aanspreken is kunde en kunst

St. Jozef

Rechtschapen en trouw

O.L. Vrouw van smarten

Piëta tegenover het Maria-altaar (geschenk uit 1918): een oerbeeld van menselijk verdriet

MUURSCILDERINGEN

H. Tarcisius

Tarcisius leefde volgens de legende waarschijnlijk in de derde eeuw na Christus. Hij bood zich aan om in gevaarlijke omstandigheden de H. Eucharistie naar gevangenen te brengen en werd door leeftijdgenoten om het leven gebracht.

H. Paschalis

Na heel wat levenservaringen werd Paschalis monnik in een klooster van de ongeschoeide Franciscanen. Hij ondernam ter wille van zijn orde een gevaarlijke reis Valencia – Parijs, heen en terug, met veel ontberingen. Hij stierf in 1592 en werd bijna honderd jaar later heilig verklaard.

ICONEN

Icoon van O.L.V. van Altijddurende Bijstand

De icoon boven het zijaltaarje rechts beeldt de patrones van Eikenburg uit. Als een hemels wezen en ideaal van oosterse schoonheid. De icoon werd geschonken door het personeel van de Broeders van Liefde bij het 100-jarig bestaan van Eikenburg. Het orgineel is van zeer oude datum en afkomstig van Kreta. Deze oosterse icoon is door de Redemptoristen in het westen bekend geworden. De tuniek is rood, de mantel donderblauw, de haarband lichtgroen en er zijn allerlei gouden lijnen en afwerkingen. Op het gedekte voorhoofd twee sterren die voor twee soorten kruisen staan: x en +. De Griekse letters betekenen: Moeder Gods. Let u eens op de kleding van het al wijze kind Jezus. De letters die hier staan betekenen: Jezus Christus. Moeder en kind zijn nog verenigd. Maar het visioen van het toekomstige lijden is er ook al. Aan weerszijden van Maria's hoofd de aartsengelen Michaël (met vaas en lans en rietstengel met een spons) en Gabriël (met een kruis). Jezus grijpt Maria's rechterhand (een vraag om bijstand) en de sandaal glijdt bijna van zijn voet (uit evenwicht vanwege angst). Maria als moeder van de Verlosser, dus ook als moeder van de verlost en daarom moeder van altijd durende bijstand. Deze feestdag staat op 27 juni, in Rusland (daar *Moeder Gods van het lijden* genoemd) op 13 augustus.

Icoon van Christus

De uitbeelding op deze schitterende icoon is algemeen bekend. Ze past prachtig bij de andere icoon. De twee iconen horen bij elkaar. Broeder Ton van Heugten, overste van Eikenburg, kreeg deze icoon van zijn moeder toen hij 50 jaar broeder was (2003).

KERSTSTAL

In de kerstperiode is in de kapel het Kerstverhaal in beeld gebracht op basis van het evangelie, volksdevotie en Brabantse folklore. Een bijzonder staaltje van kunst- en handwerk van enkele broeders.

ORGEL

Het orgel op het zangkoor is een 2-klaviers-orgel met 272 pijpen. Het werd op 20 en 21 maart 1961 geplaatst door de firma Verschuren uit Heythuysen.

3. Geschiedenis van Eikenburg

In 1823 kocht jonkheer Michaël van der Beken Pasteel (1789-1864) de heerlijkheid Aalst . De titel 'Heer van Aalst' betrof toen nog het jacht- en visrecht. Door een erfenis van zijn vrouw Maria Aldegonda Smits en door tal van aankopen verwierf het echtpaar veel woeste grond. Het bouwde ook een groot herenhuis met de naam Heihoef. Dit gebouw met omliggende gronden werd naderhand het domein Eikenburg. Het lag nabij de in 1815 aangelegde weg van 's-Hertogenbosch – Eindhoven - Valkenswaard en van daaruit naar Hasselt of Maastricht. Diverse namen van gebouwen (zoals Leemerhoef, Pannenhoef, Schoonbeek, Voorbeek,

Bijbeek, Moerbeek, Naastbeek en Achterbeek) herinneren nog aan de boerderijen die Van der *Beken* Pasteel liet bouwen en die bij de Heihoef hoorden.

In 1881 kwam het herenhuis met ruim een hectare grond in het bezit van Franse paters Redemptoristen die door onderdrukkende onderwijswetten van 1880 Frankrijk hadden moeten verlaten. Nederland was het toevluchtland van vrijheid en vrede. Ze waren 13 jaar actief in en vanuit de Heihoef.

In 1894 verkochten ze hun eigendom aan de Broeders van Liefde die in Gent hun hoofdzetel hadden. De broeders waren op deze mogelijkheid geattendeerd door hun medebroeder Valentinus (Wilhelmus Retera) die in 1824 in Eindhoven geboren was. Hij was de elfde Nederlander en de eerste Eindhovenaar die intrad in de congregatie van de Broeders van Liefde. Hij werd opgeleid in Gent en werkte 45 jaar voor de bakkerij, brouwerij en koestal van het klooster in Sint Truiden. Broeder Valentinus was op zijn beurt weer op de Heihoef geattendeerd door de koster van de Sint Catharinakerk in Eindhoven.

De broeders pakten een grootscheepse verbouwing energiek aan en kochten nog in hetzelfde jaar 39 ha omliggende grond van de fabrikant Felix Keunen. Het aantal kloosterlingen (in opleiding) breidde zich uit en het pensionaat van de broeders bloeide van meet af aan: het was het bekende gat in de markt. De broeders legden een zwaar accent op degelijk onderwijs, ze werden gesteund door de pers en de sympathie van een groot deel van de bevolking hadden ze eigenlijk al bij voorbaat. In 1896 werd duidelijk dat de naam Heihoef gemakkelijk verward kon worden met de Heibloem in Limburg en daarom werd de naam veranderd in Eikenburg. Het pensionaat van de broeders groeide snel. In 1896 waren er al 70 pensionaires. Daarnaast waren er toen 24 jongens die broeder wilden worden, opgenomen in het juvenaat. In 1907 bestond de congregatie 100 jaar, en dat werd ook op Eikenburg gevierd. Het prospectus uit 1912 geeft een duidelijk inzicht in de gang van zaken op het pensionaat en vermeldt dat de gewone spreektaal 'Fransch' is en dat kinderen beneden de 12 jaar niet mogen roken en boven 12 jaar was er toestemming van de ouders nodig. Het pensionaat zorgde voor de sigaren, vooral ook om toezicht op het roken te kunnen houden. In 1918 overleed broeder Gordianus (31 jaar) aan de Spaanse griep. In dat jaar kreeg Eikenburg electriciteit en dat kostte toen ruim 11.000 gulden. Omdat het aantal jongens dat broeder wilde worden toenam, werd het broederskoor in de oude kapel in snel tempo alsmaar ongeschikter om ieder lid van de kloostergemeenschap een behoorlijke plaats te geven. In 1930 werd dit koor links en rechts uitgebreid.

In 1895, 1908 en 1910 werd er royaal uitgebreid en bijgebouwd, maar de broeders bleven ondanks deze inspanning toch achter de huisvestingsfeiten aan lopen, zeker toen ook het schoolgebouw in 1920 niet meer voldeed aan de wettelijke eisen. In 1922 kwam dan ook het plan tot stand van een totale reorganisatie met veel nieuwbouw. In 1923, 1924 en 1925 werd dit werk gerealiseerd. Er kwam een *nieuwe stenen kapel*, een nieuwe school en een nieuw kloostergebouw op de plaats van het voormalige herenhuis/klooster (het kasteeltje). Zorgvuldige planning was vereist omdat elk van de bestaande gebouwen in takt moest blijven totdat het nieuwe opgeleverd was.

In 1924 kwam ook de nieuwe school voor lager onderwijs (L.O.) en uitgebreid lager onderwijs (U.L.O.) gereed. Eind juli van dat jaar trad rector Mgr. H. van Hussen terug uit zijn ambt dat hij 30 jaar vervuld had. Zijn neef M. van Hussen, die pas priester was gewijd, volgde hem op. Heihoef speelde in 1895 al een belangrijke rol bij de 'blijde intrede' van de nieuwe burgemeester van Stratum: J.P.J. Smits. Een van de grote momenten uit de geschiedenis van Eikenburg was het bezoek van koningin Wilhelmina in 1915, ter gelegenheid van militaire oefeningen op de heide. In de Tweede Wereldoorlog werd

Eikenburg enige jaren in beslag genomen door de Duitsers en de broeders en de jongelingen kregen onderdak in Someren en Valkenswaard. Het onderhoud van het domein en van de gebouwen is een zaak van permanente aandacht en dus een geschiedenis apart. Belangrijk punt is dat Eikenburg in de zestiger jaren van de vorige eeuw gebouwelijke ruimte schiep door het bouwen van paviljoens, die er nu nog zijn. In 2004 vond een ingrijpende verbouwing plaats van het hoofdgebouw.

4. Bouwgeschiedenis van de kapel

De huidige kapel van Eikenburg heeft een voorganger gehad. Enkele jaren nadat Franse paters Redemptoristen zich in de Heihoef gevestigd hadden, werd door een van hun broeders een houten kapel gebouwd (1885). Dit was een indrukwekkend gebouw met twee verdiepingen. Op de bovenste verdieping was de kapel (stijlvol) ingericht. Het hoofdaltaar zou ook door de broeder-bouwmeester ontworpen zijn. De benedenverdieping werd onder meer gebruikt als ruimte met kamertjes voor studenten van de Redemptoristen en door de Broeders van Liefde als slaapzaal en refter.

Toen de Broeders van Liefde zich op de Heihoef vestigden, moesten ze enige maanden elke dag naar de Sint Joriskerk in Stratum (Eindhoven) om de H. Mis bij te wonen: er was namelijk t.a.v. de Heihoef nog geen priester benoemd. Op 15 november 1894 werd Henricus van Hussen met deze taak belast en kon de houten kapel als kloosterkerk gebruikt worden. Op 18 oktober 1894 had Mgr. W. van der Ven, bisschop van 's-Hertogenbosch, laten weten dat hij er bij de H. Stoel voor ijverde dat in de kapel het Allerheiligste Sacrament bewaard mocht worden en dat overleden broeders op een eigen kerkhof begraven mochten worden. Na de bouw van een stenen kapel (de huidige) werd de houten kapel geschonken aan de zusters Ursulinen (1925) die een klooster (Sancta Ursula) hadden aan de Stratumse dijk, tegenover de Sint Joriskerk in Eindhoven op het grasveld bij de huidige schouwburg. Deze kapel werd in 1930 - na een verbouwing - als gemeentehuis in gebruik genomen en tot ver na de Tweede Wereldoorlog werd er in de 'raadskapel' vergaderd. Daaronder bevond zich onder meer het bureau van de burgerlijke stand. Ook het gemeente-archief en het kantoor van de gemeente-ontvanger vonden in dit brandbare gebouw onderdak.

In 1923 werd er op het landgoed Eikenburg zelf een stenen kapel gebouwd die in december gereed kwam. Ze werd op 15 januari 1924 ingezegend en in gebruik genomen, terwijl op 29 mei de consecratie plaatsvond door Mgr. Diepen, bisschop van 's-Hertogenbosch. Degenen die de kapel op de dag van de consecratie bezochten, kregen 1 jaar aflaat en wie de kapel op de verjaardag van de consecratie zou bezoeken werd 50 dagen aflaat in het vooruitzicht gesteld. Architect van de nieuwe kapel was H. Bonsel en de uitvoerders/aannemers waren H. Hermans en P. Vaessen. In een pilaar rechtsvoor in de kapel is de 'eerste' steen ingemetseld met de tekst: *Me posuerunt Vader Virgilius Rektor H. v. Hussen 26 Februarius 1923*. De kapel was veel ruimer uitgevoerd dan de houten kapel: er was een groot priesterkoor met een ruim schip en ook een zij-ingang; de akoestiek werd ook bewonderd.

Deze kapel moest al in 1930 verbouwd worden, vooral als gevolg van het steeds toenemende aantal broeders. In de periode 1936-1938 werden de glas-in-lood-ramen in de kap vervangen door gebrandschilderde; ook het zangkoor werd vergroot. De twee houten altaartjes die nog in de houten kapel hadden gestaan, werden vervangen door marmeren. En de nog altijd witte muurvlakken werden geschilderd. De 'brandschilderingen' en muurschilderingen waren het werk van de Haarlemmer Karel Trautwein. Deze verfraaiingen waren makkelijker te realiseren vanwege een gift van de familie Van Abbe, die op het domein van Eikenburg een

grafkapel had mogen bouwen en inrichten. Dit mausoleum was ontworpen door de bekende architect A. Krophöller uit Wassenaar. In 1959 werd de kapel nogmaals vergroot, de muurschilderingen werden toen bedekt met een laag witte verf, er kwam een nieuw orgel, wederom met steun van de familie Van Abbe. 1976 was ook een jaar van ingrijpende veranderingen. De kapel kreeg een nieuwe vloer en daarom werden de banken en de plankeniers waarop ze stonden gesloopt en vervangen door nieuwe. Het verwarmingsstelsel werd vernieuwd. En bij het schoonspuiten van de muren kwamen de muurschilderingen van Trautwein weer te voorschijn. Twee ervan, namelijk van afbeeldingen van Paschalis en Tarcisius, werden in 1987 gerestaureerd door Frans van den Boomen. Met Kerstmis en Nieuwjaar 2004/2005 werd de kapel opengesteld voor het publiek om de unieke kerststal van Eikenburg te kunnen bezichtigen. 1400 bezoekers meldden zich. In 2005 kreeg de kapel weer een grote schoonmaakbeurt.

5. Eikenburg nu

Overzicht Eikenburg

Het landgoed is 30 ha groot. Het bos is opengesteld voor het publiek. Het hoofdgebouw, het pensionaat, de school van het voormalige pensionaat, de kapel en het Sint Joris-standbeeld zijn Rijksmonumenten. Ten tijde van de uitgave van dit boekje hadden de gebouwen de volgende bestemming:	
1. Hoofdgebouw	Provinciaal en klooster van de broeders, museum en bibliotheek, en ROC-onderwijs
2. Heihoef	Voornamelijk voor vakantieweken van De Zonnebloem
3. Oase	Kantoor Caraes Nederland: fondswerving Broeders van Liefde en logeershuis In Via
4. Naastbeek	Klassen van St. Joriscollege en ROC
5. Zwembad/sporthal	Vaak verhuurd aan lokale en regionale instellingen
6. Schoonbeek	Hospice De Regenboog (palliatieve zorg) en op de eerste etage naschoolse opvang van kinderen (Carré)
7. Voorbeek	Ruimten voor het ROC, sportleiding CIOS en FNB (gesproken boek)
8. Bijbeek	Stichting St. Annaklooster en Inloophuis kankerpatiënten De Eik.
9. Pannenhoef	Opvang licht verstandelijk gehandicapten en ITASC (trainen en opleiden van personeel)
10. Leemerhoef	Essaïdi Aqua Tilis Therapie en Werkconsult (arbeidsbemiddeling)
11. Kapel	Voor diensten van de Broeders; daarnaast ook voor huwelijken, uitvaarten en doopplechtigheden op aanvraag; ook gebruikt door de Slavisch Byzantijnse Gemeenschap, de Anglicaanse kerk en de Trinity Church
12. Broederhuis	Verzorgingscentrum van de broeders (en priesters en leden van andere congregaties)

Literatuur en bronnen

- *60 jaar Eikenburg 1894-1954*
- *Geschiedenis van Eikenburg 1894-1975*, door broeder Chrysolius van de Ven en A. L. J. M. van der Heijden
- *Eikenburg Eindhoven 1894-1994. Een eeuw vol verhalen*
- Archief broeders van Liefde Eikenburg Eindhoven, vooral de documentatie over de kapel die verzameld is door broeder Chrysolius en bewerkt door broeder F.G.J.M. van de Sande
- N. Arts, *Archeologie zonder grenzen? Status en ritueel in twee vergeten grafkelders te Stratum* (gemeente Eindhoven), Brabants Heem herfst 2005

